
„PRIRUČNIK ZA PREPARACIJU KUKACA“ – NOVO IZDANJE MUZEJA GRADA KARLOVCA

LUKA ČORAK □ Muzeji grada Karlovca, Karlovac

KARLO MANDIĆ □ Muzeji grada Karlovca, Karlovac

sl. 1. i 2. S radionica. Fotografirao Denis Stošić.

U 2022. godini Muzeji grada Karlovca (dalje u tekstu MGK) objavili su *Priručnik za preparaciju kukaca*, novi proizvod koji će svim zainteresiranim korisnicima Muzeja dodatno približiti kukce na dosad u muzeju nezamisliv način.

Priručniku prethodi dugogodišnji program MGK-a pod nazivom *Ciklus entomoloških radionica*, započet 2017. godine. To su praktične radionice prepariranja kukaca namijenjene djeci osnovnih i srednjih škola na kojima učenici te dobi usvajaju osnove entomologije, biologije i morfologije kukaca te usvajaju proces prepariranja. Za radionice je iskazano veliko zanimanje, posebice osnovnoškolaca, a bilo je toliko veliko da je MGK nakon godinu dana proširio program i područje djelovanja te počeo gostovati na poziv osnovnih škola diljem Karlovačke županije.

Priručnik je logičan nastavak radionica, zamišljen kao dogradnja koja će pridonijeti učinkovitijem održavanju radionica te poslužiti kao izvor informacija i alat uz pomoć kojega će zainteresirani moći naučiti više o svijetu kukaca koji nas okružuje i koji uvelike utječe na naše živote. Iako ideja o priručniku postoji još od 2018. godine, na njegov nastanak uvelike je utjecala pandemija virusa COVID-19 zbog koje je u 2021. i 2022. godini bilo znatno otežano provođenje *Ciklusa entomoloških radionica*. Tada je odlučeno da se prethodno planirani program provede na najisplativiji način i da se sva sredstva usmjere u izradu *Priručnika za preparaciju kukaca*.

Priručnik se sastoji od osnovnog pribora za prepariranje (entomoloških iglica, pribadača, pincete i pločice za prepariranje) te od prateće knjižice podijeljene na sedam cjelina u kojima je na način prilagođen korisnicima objašnjena entomologija, znanstveni i stručni rad entomologa, morfologija kukaca, zanimljivosti vezane za kukce, načini njihova skupljanja i konzerviranja, proces prepariranja i obilježavanja kukaca te stvaranja entomološke zbirke. Kao i na radionicama prepariranja, glavni je cilj priručnika podizanje svijesti javnosti o važnosti kukaca i njihove zaštite te očuvanja bioraznolikosti. Ciljana skupina su djeca viših razreda osnovnih škola, no prilagođen je za upotrebu svim dobnim skupinama.

Pedagoški aspekti rada u sklopu programa povezanih s entomologijom vrlo su široki. Na samom početku radionica cilj je bio u jednom segmentu nastave riješiti problem praktičnog rada. Prema nastavnom planu i programu biologije u osnovnim školama, djeca uče o entomologiji. Njihov nastavni sadržaj svodi se na teoretski dio gradiva, koji najčešće usvajaju repetitivno, ponavljajući ga i reproducirajući s manjim ili većim uspjehom. Radionice MGK-a

sl.2. i 3. Dijelovi priručnika. Fotografirao Luka Čorak.

osmišljene su kako bi djeca mogla primijeniti teoriju u praksi. Sudjelovanjem u prepariranju kukaca, najčešće šturaka (*Gryllus* sp.), učenici na zanimljiv način ulaze u svijet biologije i entomologije. Koriste se entomološkim pomagalicama i na taj način upoznaju entomologiju kao znanost i šire svoje područje interesa. U općem trendu potrebe za stručnjacima STEM područja, ali i u skladu sa zahtjevima tržišta rada, radionice su samo kap u moru koja može utjecati na rješavanje postojećih problema. Ne treba zanemariti prednosti što ih radionice donose u poboljšanju motoričkog razvoja učenika. Naime, u modernom vremenu „sjedilački” način života te vrijeme provedeno pred ekranima usporili su razvoj fine motorike. Djeca malokad crtaju, slažu slagalice, izrađuju makete i sl. Radom s entomološkim iglama i pincetom djeca vježbaju finu motoriku i koordinaciju pokreta oka i ruke te time ostvaruju višestruku korist. Entomološki priručnik donosi dimenziju više. Koncept prolaska kroz proces u kojemu od teorijskog prikaza, preko spoznaja o izradi zamki za uspješno hvatanje kukaca, pa sve do samog postupka prepariranja jedinki i determinacije ne mora biti ograničen na rad pojedinog djeteta. U njemu mogu sudjelovati roditelji, braća i sestre, prijatelji i ostali članovi obitelji. Time edukativni sadržaj iz uskog aspekta promatranja i širenja spoznaje o entomologiji postaje alat za kvalitetno provođenje vremena, socijalnu interakciju i edukaciju.

Primljeno: 25. listopada 2022.

A NEW PUBLICATION OF KARLOVAC CITY MUSEUMS – MANUAL FOR THE PREPARATION OF INSECTS

In 2020 the institution Karlovac City Museums published its *Manual for the Preparation of Insects*. It was preceded by an education programme, to wit, a series of entomological workshops that took place in 2017.

The manual builds on the workshops and is a source of information and a tool through which it is possible to learn more about the world of insects. The manual consists of a kit for insect preparation and a booklet in which the theory and practice of preparation of insects are explained in an especially adapted manner. The educational aspects of work through programmes connected with entomology are very broad. Through the workshops an endeavour was made to make up for the lack of practical work in schools in which children practice fine motor movement and hand-eye coordination through work with entomological tools.

The manual provides a new dimension, for the concept of going through the basic theoretical and practical knowledge for insect preparation opens up the possibility for a larger number of interested parties to take part, not just a single child.